

DE POSITIE VAN DE BELGISCHE KUST OP DE BELGISCHE REISMARKT

R. De Keyser
Adjunkt-Direkteur WES

In dit artikel wordt een overzicht gegeven van de evolutie van de Belgische reismarkt in het algemeen en van de positie van de Belgische Kust als reisbestemming op deze markt in het bijzonder.

De binnenlandse markt is en blijft van het grootste belang voor de Kust. Volgens de overnachtingsstatistiek van het NIS kwamen 85% van de aan de Kust geregistreerde overnachtingen in 1991 op rekening van Belgen. De voornaamste buitenlandse markten hebben slechts een bescheiden aandeel: 5% voor Duitsland, 4% voor Nederland, 2% voor Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Volgend overzicht is gebaseerd op de resultaten van de vier meest recente, driejaarlijkse vakantieonderzoeken van het WES die de periode 1982-1991 omvatten.

In een eerste paragraaf worden de gebruikte begrippen toegelicht. Daarna wordt de evolutie van enkele belangrijke kenmerken van het vakantie- en korte vakantiegedrag van de Belgen beschreven. In de laatste paragraaf wordt dieper ingegaan op de positie van de Belgische Kust.

Gebruikte begrippen

In het vervolg van dit artikel worden twee facetten van het toeristisch gedrag onderscheiden: de vakanties en de korte vakanties. Deze begrippen werden als volgt gedefinieerd:

Onder vakantie wordt verstaan een verblijf buiten de woning van minstens vier opeenvolgende nachten om andere redenen dan beroepsdoeleinden, ziekte of overlijden van een familielid, verblijf in een hospitaal of kostschool. Deze definitie impliceert dat ook verblijven bij familieleden en vrienden (behalve in geval van ziekte of overlijden) of in een tweede verblijf als vakantie

worden weerhouden. Daarbij werd het begrip tweede verblijf gedefinieerd als: elke vorm van verblijfsaccommodatie die iemand naast de woning, waarin hij zijn hoofdverblijf vindt, duurzaam of voor een lange periode (minstens zes maand) voor zichzelf en zijn gezin beschikbaar houdt teneinde daarin naar wens tijdelijk nacht- en woonverblijf te kiezen. Dit betekent dat naast de klassieke tweede verblijven als appartement, villa, hoefvete, bungalow, enz. ook een partikuliere boot of een tent, toer- en staravan met vaste standplaats op een terrein in de definitie begrepen zijn. In deze optiek is het al dan niet in eigen-

de vakantie met de grootste afstand tussen de woonplaats en de bestemming als de hoofdvakantie beschouwd.

Korte vakanties zijn verblijven buiten de woning van 1 tot maximaal 3 overnachtingen om andere redenen dan beroepsdoeleinden, ziekte of overlijden van een familielid, verblijf in een hospitaal of kostschool. De informatie in verband met de korte vakanties beperkt zich tot de zogenaamde commerciële (dit is waar voor het logies betaald wordt) korte vakanties. Dit houdt in dat geen rekening wordt gehouden met korte verblijven bij familie en kennissen en in tweede woningen.

In een expanderende Belgische reismarkt heeft de Belgische Kust zijn positie niet kunnen handhaven. Voor wat betreft de vakanties heeft de Kust net als de andere binnenlandse toeristische regio's een deel van zijn marktaandeel moeten prijsgeven aan de buitenlandse vakantiebestemmingen. Bij de korte vakanties is de terugloop van het aandeel van de Kust niet aan het buitenland ten goede gekomen maar aan de andere binnenlandse toeristische gewesten, met name de Ardennen en de Kempen.

---

dom hebben geen relevant criterium ten aanzien van het begrip tweede verblijf, evenmin als het al dan niet onroerend karakter. Gemeenschappelijk bij deze schijnbaar heterogene groep van permanente en semi-permanente buitenverblijven is het gelijklopend rekreatief gedragspatroon.

De vakanties worden ingedeeld in hoofd- en nevenvakanties. Indien een persoon in het geobserveerde jaar één vakantie nam dan is deze vakantie automatisch de hoofdvakantie. Indien een persoon twee of meer vakanties nam in dat jaar, dan is de vakantie met de langste verblijfsduur de hoofdvakantie. Indien meerdere vakanties dezelfde langste verblijfsduur hebben, dan wordt

Soms zal een onderscheid worden gemaakt tussen de zomer- en winterperiode. De zomerperiode loopt van april tot september. De winterperiode beslaat de maanden oktober tot maart.

Het vakantiegedrag wordt bestudeerd aan de hand van een aantal kengetallen die weergeven in welke mate een populatie deelneemt aan het vakantiegebeuren. De voornaamste kengetallen zijn: de netto vakantieparticipatie is het aandeel van een populatie dat in de analyseperiode ten minste eenmaal met vakantie is geweest;

de bruto vakantieparticipatie is het aantal gedurende de analyseperiode waargenomen vakanties op 100 personen van een populatie;

de vakantiefrekwentie is het aantal vakanties per vakantieparticipant tijdens de analyseperiode. Rekenkundig bekomt men de vakantiefrekwentie door deling van de bruto door de netto vakantieparticipatie.

Met betrekking tot de korte vakanties werden gelijkaardige definities uitgewerkt.

Tenslotte kan nog worden vermeld dat de onderzoekspopulatie de ganse Belgische bevolking omvat. In de onderzoeken van 1982 en 1985 werden hieruit telkens 3.000 personen geselecteerd. Dit steekproefaantal werd in de twee meest recente onderzoeken verdubbeld tot 6.000 personen. Hierdoor is de statistische betrouwbaarheid van de resultaten toegenomen. Bovendien werden de enquêtepersonen sinds 1988 tweemaal gekontakteerd. Dit gebeurde een eerste keer in de loop van de maand oktober met de ondervraging over het vakantiegedrag in de periode april-september. Tijdens het tweede contact in april van het volgende jaar werd navraag gedaan naar het vakantiegedrag in de maanden oktober tot maart. De beschouwde tijdsperiode in de jongste twee enquêtes bedroeg dus zes maanden. Voordien werd elke respondent slechts eenmaal ondervraagd en bedroeg de observatieperiode dus twaalf maanden.

Het is duidelijk dat het geheugen van de respondenten nu minder op de proef wordt gesteld dan vroeger en hierdoor de kwaliteit van de informatie is verhoogd.

Evolutie van het vakantiegedrag

In het kader van de bespreking van de evolutie van het vakantiegedrag, worden de belangrijkste trends afgeleid op het vlak van de vakantieparticipatie, de globale markt van de vakanties en de bestemming van de vakanties.

Evolutie van de vakantieparticipatie

In figuur 1 wordt de netto en bruto vakantieparticipatie van de Belgische bevolking in de periode 1982-91 weergegeven. Hieruit blijkt dat de vakantieparticipatie van de Belgen die tussen 1982 en 1985 nagenoeg ongewijzigd was gebleven, sindsdien sterk is toegenomen.

Het deel van de Belgen dat vakantie neemt, is gegroeid van 48% in 1982 en 1985 tot 60,5% in 1991. Het aantal Belgische vakantiegangers is dus in de loop van deze 10 jaar met ongeveer een vierde toegenomen.

De bruto participatie of het aantal vakanties per 100 Belgen, is nog sneller toegenomen. Tussen 1982 en 1991 is de

gestegen van 63,9% tot 97,4%. Dit is een toename met ongeveer de helft of met ongeveer 5% per jaar.

Het feit dat het aantal vakanties van de Belgen dubbel zo snel is gestegen als het aantal Belgische vakantiegangers, is te wijten aan de toename van de vakantiefrekwentie of het aantal vakanties per vakantieganger. Deze vermeerderde van 1,3 in 1982 tot 1,6 in 1991.

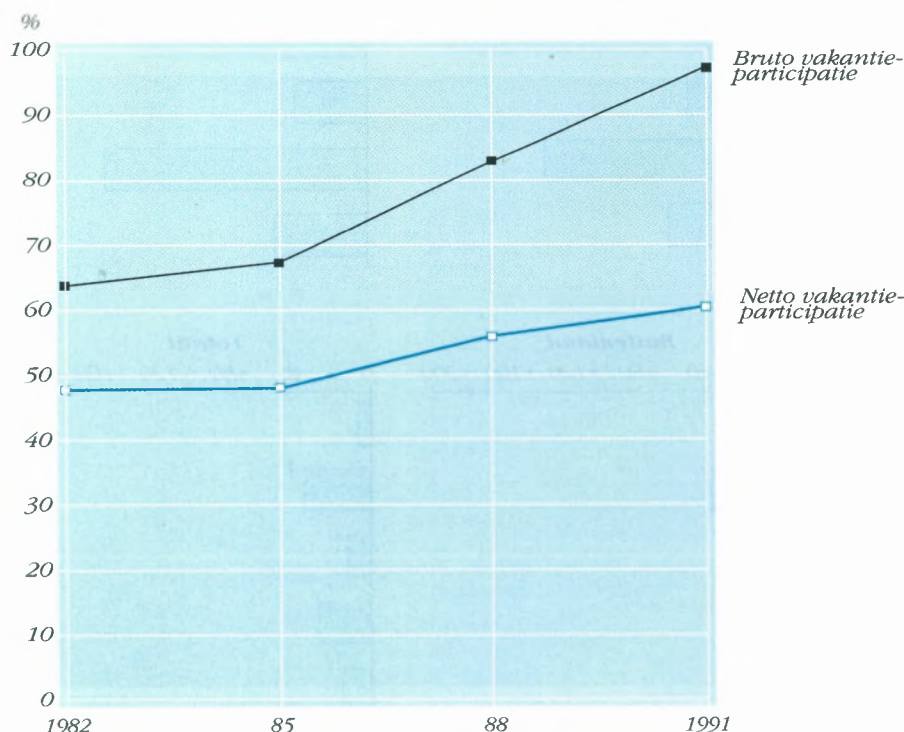
De toename van de bruto participatie is dan ook voor ongeveer 60% aan de stijging van de vakantiefrekwentie en voor ongeveer 40% aan de stijging van het aantal vakantiegangers toe te schrijven.

Evolutie van de markt van de vakanties

De sterke stijging van de vakantieparticipatie heeft een belangrijke verruiming van de markt van de vakanties met zich meegebracht na 1985.

Tussen 1982 en 1991 is het aantal vakanties gestegen van 6,3 tot 9,7 miljoen of met ongeveer de helft. De toename was in de eerste drie jaar van deze periode beperkt tot 350.000 vakanties. In de daaropvolgende twee periodes van drie jaar was er telkens een stijging met 1,5 miljoen vakanties.

Figuur 1
De evolutie in de periode 1982-91 van de netto en bruto vakantieparticipatie van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92

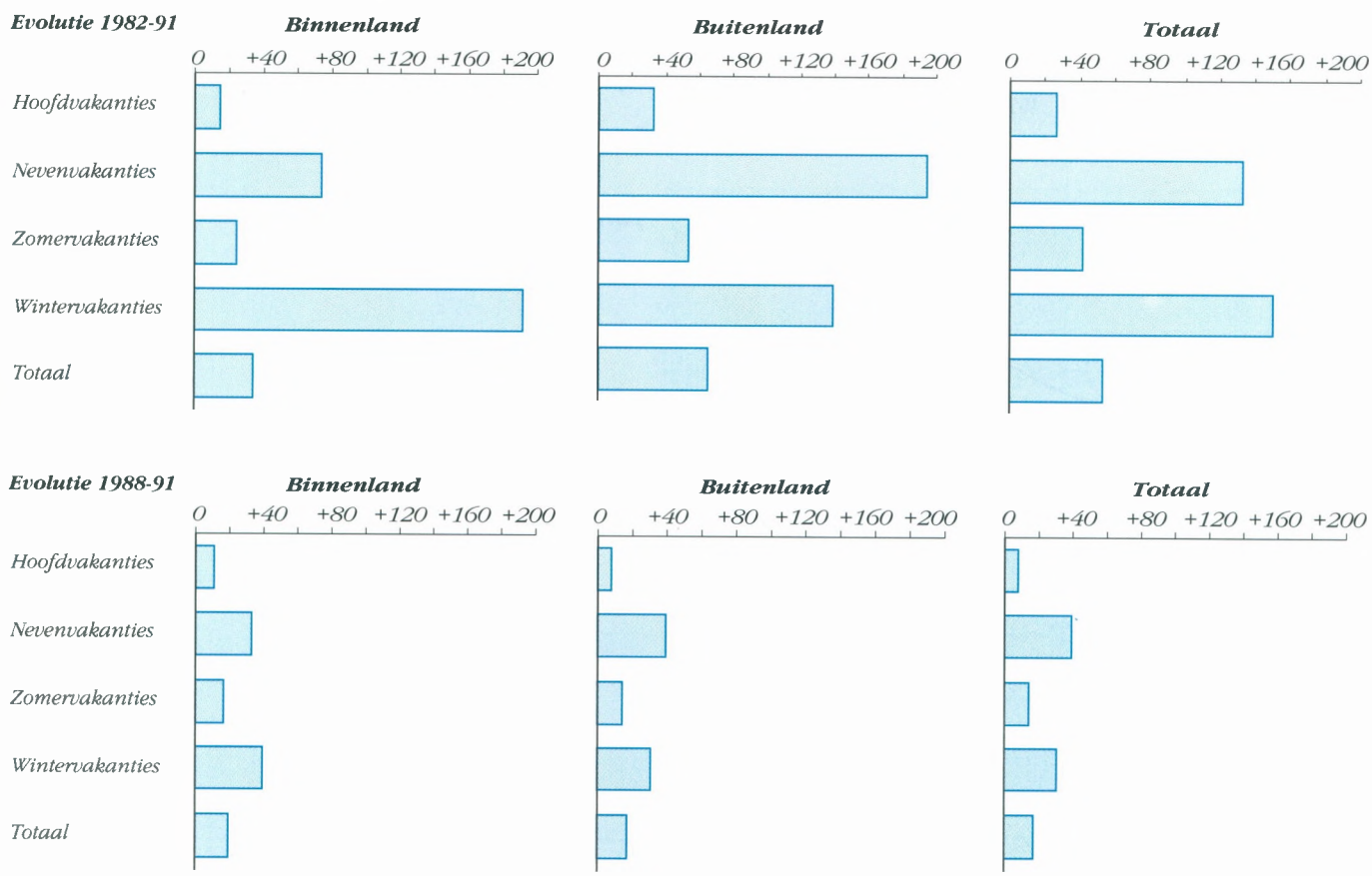
Tabel 1

De evolutie in de periode 1982-91 van het aantal hoofd-, neven-, zomer- en wintervakanties van de Belgische bevolking in binnen- en buitenland, WES-enquêtes 1982-92

Omschrijving		Binnenland		Buitenland		Totaal	
		Geraamd aantal (×1.000)	%	Geraamd aantal (×1.000)	%	Geraamd aantal (×1.000)	%
Hoofdvakanties	1982	1.612	67,1	3.115	80,1	4.727	75,1
	1985	1.761	70,7	3.110	74,9	4.869	73,3
	1988	1.670	61,7	3.854	70,2	5.524	67,4
	1991	1.854	57,3	4.165	64,5	6.019	62,1
Nevenvakanties	1982	792	32,9	775	19,9	1.567	24,9
	1985	731	29,3	1.042	25,1	1.775	26,7
	1988	1.035	38,3	1.639	29,8	2.674	32,6
	1991	1.382	42,7	2.288	35,5	3.670	37,9
Zomervakanties	1982	2.262	94,1	3.355	86,2	5.617	89,2
	1985	2.295	92,1	3.392	81,7	5.687	85,6
	1988	3.408	89,0	4.512	82,1	6.920	84,4
	1991	2.821	87,2	5.167	80,1	7.988	82,4
Wintervakanties	1982	142	5,9	535	13,8	677	10,8
	1985	197	7,9	760	18,3	957	14,4
	1988	297	11,0	981	17,9	1.278	15,6
	1991	415	12,8	1.286	19,9	1.701	17,6
Totaal	1982	2.404	100,0	3.890	100,0	6.294	100,0
	1985	2.492	100,0	4.152	100,0	6.644	100,0
	1988	2.705	100,0	5.493	100,0	8.198	100,0
	1991	3.236	100,0	6.453	100,0	9.689	100,0

Figuur 2

De evolutie in de periode 1982-91 van de markt van de vakanties van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

In tabel 1 worden de in de vier vakantieonderzoeken uitgevoerde ramingen van het aantal vakanties volgens type samengebracht. Figuur 2 illustreert de relatieve verschuivingen voor de hoofd- en neven-, zomer- en winter-, en binnen- en buitenlandse vakanties.

De stijging van de markt van de vakanties met 3,4 miljoen eenheden was minder bij de hoofd- (+1,3 miljoen) dan bij de nevenvakanties terug te vinden (+2,1 miljoen). Deze laatste zijn in de afgelopen 10 jaar meer dan verdubbeld. Het aantal hoofdvakanties groeide met ongeveer een vierde. Dit komt neer op een jaarlijkse groei met 3% voor de hoofd- en 10% voor de nevenvakanties.

In absolute aantallen was de aangroei vooral onder de zomervakanties terug te vinden (+2,4 miljoen tegenover +1 miljoen voor de wintervakanties), maar relatief gezien was de aangroei van de wintervakanties (+151,3%) drie keer zo groot als de toename van de zomervakanties (+42,2%). Deze verhoudingen weerspiegelen zich in de jaarlijkse groei-voet, die 4% voor de zomer- en 11% voor de wintervakanties bedraagt.

Door deze evoluties zijn duidelijke veranderingen opgetreden in de structuur van de vakanties van de Belgen. Het relatieve belang van de hoofd- en zomervakanties is gedaald ten voordele van de neven- en wintervakanties. De nevenvakanties vertegenwoordigen op dit ogenblik bijna 38% van alle vakanties tegenover 25% in 1982. De wintervakanties maken nu bijna 18% uit van alle vakanties tegenover 11% in 1982.

Tenslotte is de groei van het aantal vakanties vooral het buitenland ten goede gekomen (+2,6 miljoen). Het aantal buitenlandse vakanties nam de afgelopen 10 jaar toe met twee derden tegenover een stijging met een derde voor de binnenlandse vakanties. De jaarlijkse toename ligt dan ook dubbel zo hoog voor de buitenlandse (+6%) als voor de binnenlandse vakanties (+3%). Zowel bij de binnen- als bij de buitenlandse vakanties was de aangroei groter bij de neven- en de wintervakanties dan bij de hoofd- en de zomervakanties. De groei van de buitenlandse hoofd-, neven- en zomervakanties overtreft deze van de overeenkomstige binnenlandse vakanties. Enkel voor de wintervakanties is het groeiritme groter in het binnenland.

De aangestipte evoluties gelden ook voor de meest recente periode van drie jaar. De relatieve verschuiving van hoofd- naar nevenvakanties en van

zomer- naar wintervakanties heeft zich tussen 1988 en 1991 zowel bij de binnen- als bij de buitenlandse vakanties verdergezet. In tegenstelling tot vroeger, is de evolutie voor het geheel van de binnen- en buitenlandse vakanties in de laatste drie jaar vrij gelijklopend geweest.

Evolutie van de bestemming

Tabel 2 geeft de evolutie weer in de keuze van de belangrijkste bestemming tijdens de vakanties van de Belgen.

Het aandeel van de binnenlandse bestemmingen daalde van 38,2% in 1982 tot 33% in 1988. Sindsdien is het vrijwel gelijk gebleven. Het bedraagt nu 33,4%. Over het volledige decennium beschouwd is het marktaandeel van de Kust en de Ardennen afgenomen, dat van de Kempen enigszins toegenomen.

In de laatste drie jaar zijn de verschuivingen op het vlak van de marktaandelen van de binnenlandse toeristische regio's eerder gering.

De stijging van het aandeel van het buitenland tussen 1982 en 1991 komt vooral op rekening van Frankrijk (+2,4), Oost-Europa (+1,1), Portugal (+1) en de niet-Europese bestemmingen (+2,5). De verliezers waren vooral Italië (-2,3), Spanje (-1,2) en Joegoslavië (-1,1). Frankrijk boekte uitsluitend winst in de laatste drie jaar. Het aandeel van Oost-Europa, Portugal en de verreafstandsbestemmingen kende een meer trendmatige groei. Italië verliest stelselmatig veld als toeristische bestemming op de Belgische markt. Het aandeel van Spanje ging bruusk achteruit tussen 1988 en 1991. Joegoslavië verdween in 1991 van de Belgische markt.

Tabel 2

De evolutie in de periode 1982-91 van de belangrijkste vakantiebestemming van de Belgische bevolking. WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Belangrijkste vakantiebestemming	1982	1985	1988	1991
Belgische Kust	20,4	20,8	18,1	17,8
Ardennen	11,1	10,8	8,6	9,2
Kempen	2,8	2,6	3,4	3,2
Overig België	3,9	3,3	2,9	3,2
Binnenland	38,2	37,5	33,0	33,4
Buitenland	61,8	62,5	67,0	66,6
Frankrijk	20,4	20,5	20,1	22,8
Spanje	11,4	11,0	13,7	10,2
Italië	7,6	6,0	6,7	5,3
Oostenrijk	5,5	4,7	4,3	5,2
Duitsland	3,2	3,3	3,3	3,4
Zwitserland	3,1	3,3	3,3	3,7
G.H.-Luxemburg	1,5	1,5	1,0	0,8
Nederland	1,3	1,6	2,2	2,2
Britse Eilanden	1,3	1,6	1,6	1,6
Joegoslavië	1,3	1,6	1,5	0,2
Tunesië/Marokko	1,1	1,4	1,5	1,3
Griekenland	0,9	1,4	2,4	1,6
Oost-Europa	0,8	1,0	1,5	1,9
Portugal	0,5	0,6	0,8	1,5
Skandinavië	0,4	0,3	0,4	0,6
Overige Europese bestemmingen	—	—	—	0,3
Turkije	0,1	0,5	0,6	0,5
Verenigde Staten	0,7	0,8	0,7	1,3
Overige niet-Europese bestemmingen	0,7	1,4	1,4	2,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Evolutie van het korte vakantiegedrag

Analoog aan de bespreking van het vakantiegedrag, wordt nu ook voor de korte vakanties de evolutie van de korte vakantieparticipatie, de omvang van de markt van de korte vakanties en hun bestemming geanalyseerd.

Evolutie van de korte vakantieparticipatie

Figuur 3 toont de merkwaardige stijging die zowel de netto als de bruto korte vakantieparticipatie vooral sinds 1985 hebben gekend.

De netto korte vakantieparticipatie is continu gestegen van 10,9% in 1982 tot 24,1% in 1991. Dit betekent dat in 1991 meer dan dubbel zoveel Belgen een betaalde korte vakantie hebben genomen als in 1982.

Het aantal korte vakanties per 100 Belgen bleef tussen 1982 en 1985 hangen op 17. Sindsdien is dit aantal gestegen tot 26 in 1988 en 35 in 1991. De bruto participatiegraad is dus eveneens verdubbeld.

Globaal genomen zijn de korte vakanties sneller gegroeid dan de vakanties (respektievelijk met 8% en 5% per jaar).

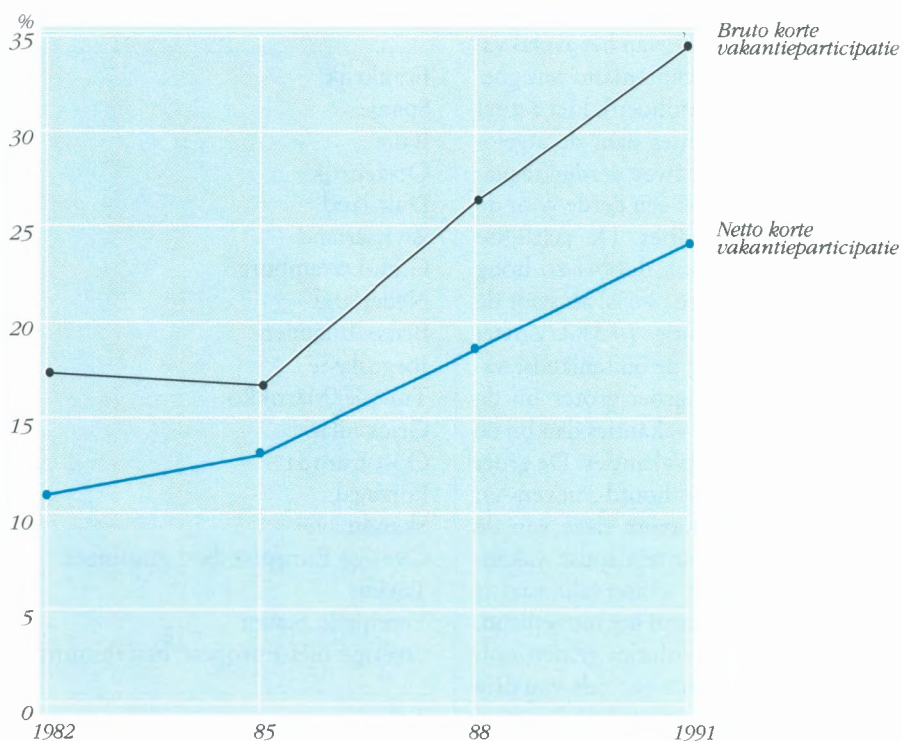
Tabel 3

De evolutie in de periode 1982-91 van het aantal korte zomer- en wintervakanties van de Belgische bevolking in binnen- en buitenland, WES-enquêtes 1982-92

Omschrijving	Binnenland		Buitenland		Totaal	
	Geraamd aantal (× 1.000)	%	Geraamd aantal (× 1.000)	%	Geraamd aantal (× 1.000)	%
<i>Korte vakanties in de zomer</i>						
1982	760	70,6	487	76,3	1.247	72,8
1985	677	70,2	538	79,0	1.215	73,8
1988	1.123	68,6	703	73,5	1.826	70,4
1991	1.300	59,4	849	67,6	2.149	62,4
<i>Korte vakanties in de winter</i>						
1982	316	29,4	151	23,7	467	27,2
1985	288	29,8	143	21,0	431	26,2
1988	515	31,4	253	26,5	768	29,6
1991	887	40,6	406	32,4	1.293	37,6
<i>Totaal</i>						
1982	1.076	100,0	638	100,0	1.714	100,0
1985	965	100,0	681	100,0	1.646	100,0
1988	1.638	100,0	956	100,0	2.594	100,0
1991	2.187	100,0	1.255	100,0	3.442	100,0

Figuur 3

De evolutie in de periode 1982-91 van de netto en bruto korte vakantieparticipatie van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92

Evolutie van de markt van de korte vakanties

De evolutie die de markt van de korte vakanties heeft gekend tussen 1982 en 1991 wordt in absolute zin geïllustreerd in tabel 3 en in relatieve zin in figuur 4.

De markt van de korte vakanties in België heeft sinds 1985 een sterke expansie gekend. Tussen 1982 en 1985 schommelde het aantal betaalde korte vakanties van Belgen rond de 1,7 miljoen. In de volgende twee periodes van drie jaar kwam daar telkens bijna 1 miljoen korte vakanties bij om in 1991 een totaal van 3,4 miljoen korte vakanties te bereiken.

De stijging met 1,7 miljoen korte vakanties in 10 jaar kwam in absolute termen meer aan het binnenland (+1,1 miljoen) dan aan het buitenland ten goede (+0,6 miljoen). Relatief gezien is de groei van de korte vakanties in België en in het buitenland echter even groot. In beide gevallen is er sprake van een verdubbeling van hun aantal.

De toename van het aantal korte vakanties was omzeggens gelijk verdeeld tussen zomer (+0,9 miljoen) en winter (+0,8 miljoen). Relatief gezien zijn de korte vakanties in de winter evenwel veel sterker toegenomen dan in de zomer (respektievelijk +176,9% en

+72,3% of +12% en +6% per jaar). Deze vaststelling geldt zowel voor de binnen- als de buitenlandse korte vakanties. Het gevolg van deze evolutie is dat de korte wintervakanties nu reeds 38% van alle korte vakanties uitmaken tegenover nog slechts 27% in 1982.

Deze algemene trends zijn ook in de meest recente periode van drie jaar terug te vinden. De binnen- en buitenlandse korte vakanties zijn praktisch even snel gegroeid sinds 1988. De korte vakanties in de winter namen zowel in België als in het buitenland veel sterker toe dan de korte vakanties in de zomer.

Evolutie van de bestemming

De waargenomen evolutie inzake de bestemmingskeuze wordt weergegeven in tabel 4 (zie blz. 118).

Het aandeel van de binnenlandse vakantiebestemmingen is met uitzondering van het jaar 1985, vrij stabiel gebleven tussen 1982 en 1991. Het schommelde in deze periode rond 63%. De marktaandeelen van de belangrijkste toeristische regio's in België kenden evenwel een andere evolutie. De trend is eerder negatief voor de Belgische Kust en positief voor de Ardennen. Het aandeel

van de Kempen bereikte een hoogtepunt in 1988, maar vertoont sindsdien een daling.

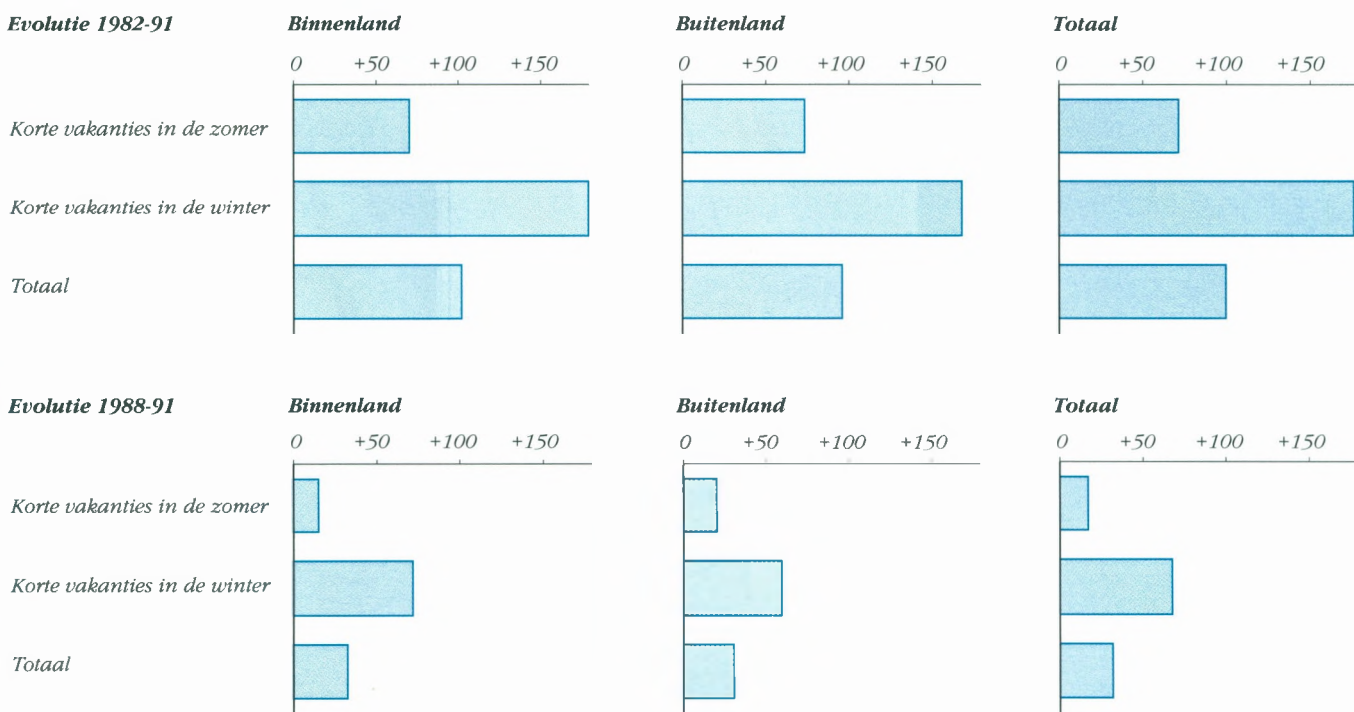
Bij de buitenlandse bestemmingen profileert Frankrijk zich nadrukkelijk als de voornaamste bestemming. Dit land verhoogde sinds 1982 zijn aandeel enigszins tot circa 14%. De marktaandelen van Duitsland en het G.H.-Luxemburg kenden sinds 1985 een daling. Het belang van Nederland schommelt reeds enige tijd rond de 6%. Dat van de Britse Eilanden en de overige buitenlandse bestemmingen is recent enigszins toegenomen.

Positie van de Belgische Kust

Uit het voorgaande is gebleken dat het aandeel van de Belgische Kust in de vakanties en korte vakanties van de Belgen is teruggelopen.

Profiterend van de groei van de globale Belgische reismarkt, is het aantal doorgebrachte vakanties en korte vakanties aan de Kust evenwel nog gestegen. Het aantal vakanties van Belgen aan de Kust nam toe van 1,3 miljoen in 1982 tot 1,7 miljoen in 1992. In dezelfde periode was er een vermeerdering van het aantal korte vakanties aan de Kust van 550.000 tot 930.000.

Figuur 4
De evolutie in de periode 1982-91 van de markt van de korte vakanties van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Tabel 4

De evolutie in de periode 1982-91 van de bestemming van de korte vakanties van de Belgische bevolking, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Korte-vakantiebestemming	1982	1985	1988	1991
Belgische Kust	31,9	27,1	29,3	26,9
Ardennen	20,5	21,7	23,2	25,2
Kempen	2,7	4,3	6,0	4,6
Overig België	7,7	5,5	4,6	6,6
Binnenland	62,8	58,6	63,1	63,6
Buitenland	37,2	41,4	36,9	36,4
Frankrijk	12,8	11,9	14,4	14,2
Duitsland	8,3	11,2	8,4	7,2
G.H.-Luxemburg	6,5	6,5	4,3	3,6
Nederland	5,1	5,9	6,2	5,7
Britse Eilanden	2,7	4,1	2,3	3,2
Overige buitenland	1,8	1,8	1,3	2,5
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Het is echter duidelijk dat, ondanks deze absolute toename van het aantal vakanties en korte vakanties, de Kust veld verliest ten opzichte van zijn concurrenten. Een en ander wordt geïllustreerd in tabel 5. Deze geeft aan dat de groeicijfers voor de vakanties aan de Kust bijna steeds lager liggen dan voor het geheel van de binnen- en buitenlandse bestemmingen. De enige uitzondering hierop vormen de wintervakanties¹.

In vergelijking met de evolutie van het aantal vakanties van de Belgen doorgebracht in eigen land, blijkt echter dat de Kust niet slechter scoort. Met andere woorden, de Kust verliest geen terrein op de andere binnenlandse toeristische regio's maar wel op de buitenlandse vakantiebestemmingen. Het binnenland als geheel ziet een deel van zijn marktaandeel verloren gaan ten voordele van de buitenlandse vakantiebestemmingen. De daling van het marktaandeel is dus een typisch binnenlands fenomeen en

¹ Er moet worden opgemerkt dat het aantal wintervakanties in het begin van de geobserveerde periode zeer klein was.

Tabel 5

De evolutie in de periode 1982-91 van het aantal vakanties en korte vakanties van de Belgische bevolking in alle bestemmingen, in België en aan de Kust, WES-enquêtes 1982-92 (jaarlijkse groei in %)

Omschrijving	Alle bestemmingen	Binnenland	Belgische Kust
Alle vakanties	4,9	3,4	3,3
Hoofdvakanties	2,7	1,6	1,5
Nevenvakanties	9,9	6,4	7,5
Zomervakanties	4,0	2,5	2,5
Wintervakanties	10,8	12,7	18,2
Alle korte vakanties	8,1	8,2	6,0
Korte vakanties in de zomer	6,2	6,1	5,5
Korte vakanties in de winter	12,0	12,2	7,5

geen exclusief kustfenomeen. Dit wordt onderstreept door het feit dat de Kust sinds 1982 tussen 53% en 55% van de binnenlandse vakanties van de Belgen aantrekt.

Bij de korte vakanties liggen de verhoudingen anders. De evolutie van het aantal binnenlandse en het totaal aantal korte vakanties in binnen- en buitenland is vrij gelijklopend. Het binnenland heeft trouwens een nagenoeg konstant aandeel van ongeveer 63%.

De groei van het aantal korte vakanties aan de Kust blijft evenwel ten achter bij de stijging van het aantal binnenlandse korte vakanties, zodat het aandeel van de Kust in de binnenlandse korte vakanties is gedaald van 51% in 1982 tot 42% in 1991. Vooral ten opzichte van de Ardennen maar ook ten opzichte van de Kempen heeft de Kust veld verloren. Waar de Kust in 1982 nog een onbedreigde leiderspositie had inzake de korte vakanties in België, moet de Kust nu deze positie delen met de Ardennen.

Tabel 6

De evolutie in de periode 1982-91 van het aandeel van de Belgische Kust in de binnenlandse vakanties en korte vakanties van de Belgische bevolking, naar type vakantie en korte vakantie, WES-enquêtes 1982-92 (in %)

Omschrijving	1982	1985	1988	1991
Alle vakanties	53,4	55,6	54,8	53,3
Hoofdvakanties	58,9	60,5	58,6	58,5
Nevenvakanties	42,2	43,5	49,1	46,4
Zomervakanties	55,1	56,5	56,1	55,2
Wintervakanties	26,1	45,2	45,8	40,2
Alle korte vakanties	50,8	46,2	46,4	42,3
Korte vakanties in de zomer	54,5	59,4	53,8	51,8
Korte vakanties in de winter	42,1	15,3	30,3	28,9

Besluit

De Belgische reismarkt heeft in het afgelopen decennium een merkwaardige groei gekend van het aantal vakanties en korte vakanties. De Kust heeft kunnen profiteren van de groei op haar belangrijkste markt maar niet in dezelfde mate als haar concurrenten.

Dit heeft voor gevolg gehad dat het marktaandeel van de Kust zowel in de vakanties als de korte vakanties van de Belgen is teruggelopen. Bij de vakanties werd marktaandeel verloren aan de buitenlandse bestemmingen, bij de korte vakanties aan de andere binnenlandse toeristische regio's.

Dit alles wijst op een verslechtering van de concurrentiekracht van de Kust. Dit heeft wellicht te maken met een aantal produktproblemen, zoals de aantasting van het natuurlijk milieu, de middelmatige kwaliteit van bepaalde logiesvormen en een onaangepaste toeristische infrastructuur (bijvoorbeeld op het vlak van elkweervoorzieningen), maar evenzeer met een onvoldoende marktwerking die heeft geresulteerd in een zwak imago en een nog steeds sterke, seizoensvernavuwend associatie met zon en strand.

Naar de toekomst toe kan men verwachten dat de binnenlandse vakantiebestemmingen en dus ook de Kust, het blijvend moeilijk zullen hebben om hun positie op de Belgische markt van de hoofdvakanties te verdedigen.

Rekening houdend met de centrale doelstelling van een betere seizoensspreiding, moet in de toekomst in de eerste plaats worden gestreefd naar het versterken van de concurrentiële positie van de Kust op de groeiemarkten van de neven- en korte vakanties. Dit zijn twee vakantietypes waarin de Kust op het huidig ogenblik minder sterk staat. Bijkomend onderzoek dat moet verklaren waarom de Kust hier minder goed in de markt ligt, is dringend gewenst.

² Opnieuw moet worden gewezen op het relatief klein aantal wintervakanties in het begin van de analyseperiode.